

ENR 1.14 ORO EISMO ĮVYKIAI

1 ORO EISMO ĮVYKIŲ APIBRĖŽIMAS

1.1 "Oro eismo įvykis" - šia sąvoka apibrėžiamas pavojingas atsitikimas, susijęs su oro eismo paslaugų teikimu, tai:

- a) orlaivių suartėjimas (AIRPROX),
- b) dideli sunkumai, sukelti orlaiviui pavojų, atsirandantį, pavyzdžiui, dėl:
 - 1) klaidingų procedūrų,
 - 2) procedūrų nesilaikymo, ar
 - 3) antžeminės įrangos gedimo.

Orlaivių suartėjimo ir AIRPROX apibrėžimas.

Orlaivių suartėjimas

Tai yra situacija, kai, piloto arba skrydžių vadovo nuomone, atstumas tarp dviejų orlaivių, taip pat jų santykiniai padėtis ir greitis, pasidaro tokie, kad minimų orlaivių saugumui gali kilti pavojus. Orlaivių suartėjimas yra skirstomas:

Susidūrimo pavojus

Tokia orlaivių suartėjimo pavojaus klasifikacija, kai kyla orlaivių susidūrimo pavojus.

Sauga negarantuojama

Tokia orlaivių suartėjimo pavojaus klasifikacija, kai gali kilti pavojus orlaivio saugai.

Susidūrimo pavojaus nėra

Tokia orlaivių suartėjimo pavojaus klasifikacija, kai nekyla orlaivių susidūrimo pavojus.

Pavojus nenustatytas

Tokia orlaivių suartėjimo pavojaus klasifikacija, kai nėra pakankamai informacijos, kad būtų nustatytas galimas pavojus, arba įrodymai neleidžiantys tai nustatyti, jie buvo neįtikinantys ar nepakanka.

AIRPROX

Kodinis žodis, naudojamas pranešime apie oro eismo įvykį, žymintis orlaivių suartėjimą.

1.2 Oro eismo įvykiai pranešimuose apibūdinami ir aprašomi taip:

ĮVYKIO TIPAS	ŽYMĖJIMAS
Oro eismo įvykis	Įvykis
Kaip apibūdinta anksčiau a)	AIRPROX (orlaivių suartėjimas)
Kaip apibūdinta anksčiau b) 1) ir 2)	Procedūra
Kaip apibūdinta aukščiau b) 3)	Įrengimai

2 ORO EISMO ĮVYKIO PRANEŠIMO FORMA (žr. modelį [Pav. 1](#))

Oro eismo įvykio forma yra skirta:

- a) lakūnui užpildyti pranešimą apie oro eismo įvykį jau atvykus arba, kad būtų patvirtintas pranešimas, kuris pirmiausia buvo padarytas per radiją skrydžio metu.

Pastaba. Jei orlaivyje yra forma, ja taip pat galima naudotis rengiant pirminį pranešimą skrendant.

- b) ATS padaliniui, kad galėtų užrašyti pranešimą apie oro eismo įvykį, kuris yra gautas radijo ryšiu, telefonu ar faksu.

Pastaba. Forma gali būti naudojama rengiant pranešimo tekstą, kuris turi būti siunčiamas AFS tinklu.

3 PRANEŠIMO TVARKA (TAIP PAT IR PRANEŠIMAI SKRENDANT)

3.1 Procedūros, kurias turi atlikti lakūnas, dalyvaujantis, ar dalyvavęs įvykyje, yra tokios:

- a) skrendant pasinaudoti tinkamu oro ir žemės dažniu, kad būtų pranešta apie labai svarbų įvykį, ypač, jei jame dalyvauja ir kitas orlaivis, nes reikia skubiai sužinoti faktus;
- b) nutūpus, kaip galima greičiau įteikti užpildytą Oro eismo įvykio pranešimo formą:
 - 1) kad būtų patvirtintas pranešimas apie įvykį, kuris buvo padarytas kaip ankščiau minėta a) arba kad būtų padarytas pirminis pranešimas apie tokį įvykį, jei nebuvo galima apie jį pranešti per radiją,
 - 2) kad būtų pranešta apie įvykį, apie kurį nereikia pranešti jo vyksmo metu.

3.2 Pirminiame radijo pranešime turėtų būti ši informacija:

- A. orlaivio atpažinimas;
- B. įvykio tipas, pvz., orlaivių suartėjimas;
- C. įvykis: 1. a) ir b); 2. a), b), c), d), n); 3. a), b), c), i); 4. a), b);
- D. įvairūs: 1. e).

3.3 Patvirtinantis pranešimas apie labai svarbų įvykį, apie kurį pirminis pranešimas buvo perduotas radijo ryšiu, arba pirminis pranešimas apie bet kokį kitą įvykį turi būti pateiktas:

Lietuvos transporto saugos administracijai
Švitrigailos g. 42
03209 Vilnius, Lietuva
Phone: +370 5 278 56 02
Fax: +370 5 213 22 70
Email: ltsa@ltsa.lrv.lt
URL: <https://ltsa.lrv.lt/>

arba Vilniaus ARO pirmojo nutūpimo aerodrome, kad jis būtų perduotas Lietuvos transporto saugos administracijai. Pilotas turėtų užpildyti Oro eismo įvykio pranešimo formą, savo pradinį pranešimą prireikus papildydamas detalėmis.

Pastaba. Ten, kur nėra ATS pranešimų tarnybos, pranešimą galima įteikti kitam ATS tarnybai.

4 PRANEŠIMO IR FORMOS UŽPILDYMO TIKSLAS

4.1 Pranešimų apie orlaivių suartėjimus ir jų tyrimus tikslas yra didinti orlaivių saugą. Orlaivių suartėjimo įvykių rizikos laipsnis turi būti nustatytas įvykio tyrimo metu ir apibūdintas kaip "susidūrimo rizika", "sauga negarantuota", "susidūrimo rizikos nėra" arba "rizika nenustatyta".

4.2 Formos tikslas yra tyrimo vadovybei suteikti kuo platesnę informaciją apie oro eismo įvykį ir leisti jai kuo greičiau parengti ataskaitą lakūnui ar oro vežėjui, kurie tuo yra suinteresuoti, apie įvykio tyrimo rezultatus ir, jei reikia, apie priemones, kurių buvo imtasi.

ORO EISMO ĮVYKIO PRANEŠIMO FORMA AIR TRAFFIC INCIDENT REPORT FORM	
<p>Naudotina, kai įteikiamas ir gaunamas pranešimas apie oro eismo įvykį. Pirminiame radijo pranešime turi būti įtraukta informacija, kuri yra tamsesnėse grafose.</p> <p>For use when submitting and receiving reports on air traffic incidents. In an initial report by radio, shaded items should be included.</p>	
A – ORLAIVIO ATPAŽINIMO ŽENKLAI AIRCRAFT IDENTIFICATION	B – ĮVYKIO TIPAS TYPE OF INCIDENT
<p style="text-align: right; margin-right: 20px;">Airprox/procedūra/įrengimai* AIRPROX/PROCEDURE/FACILITY*</p>	
C – ĮVYKIS THE INCIDENT	
1. Bendrai/General	
<p>a) Data/įvykio laikas Date/time of incidentUTC</p> <p>b) Buvimo vieta Position</p>	
2. Apie savą orlaivį/Own aircraft	
<p>a) Kursas ir maršrutas Heading and route</p> <p>b) Tikrasis oro greitis matuojamas () mazgais km/val True airspeed measured in () kt _____ () km/h _____</p> <p>c) Lygis ir aukščiamočio nustatymas Level and altimeter setting</p> <p>d) Orlaivis aukštėja ar žemėja Aircraft climbing or descending</p> <p style="text-align: center;"> ☐ Skrydžio lygis ☐ Aukštėja ☐ Žemėja Level flight Climbing Descending </p> <p>e) Orlaivio posvyrio kampas Aircraft bank angle</p> <p style="text-align: center;"> ☐ Sparnų lygis ☐ Mažas posvyris ☐ Vidutinis posvyris Wings level Slight bank Moderate bank ☐ Staigus posvyris ☐ Apverstas ☐ Nežinomas Steep bank Inverted Unknown </p> <p>f) Orlaivio posvyrio kryptis Aircraft direction of bank</p> <p style="text-align: center;"> ☐ Kairė ☐ Dešinė ☐ Nežinoma Left Right Unknown </p> <p>g) Matomumo (ap)ribojimai (prireikus pažymėkite) Restrictions to visibility (select as many as required)</p> <p style="text-align: center;"> ☐ Saulės spindesys ☐ Priekinio stiklo stulpelis ☐ Nešvarus priekinis stiklas Sunglare Windscreen pillar Dirty windscreen ☐ Kitos struktūros kabinos ☐ Jokių Other cockpit structure None </p>	

* Išbraukite, ko nereikia/Delete as appropriate

h) Naudotos orlaivio žiburių sistemos (prireikus pažymėkite) Use of aircraft lighting (select as many as required)		
☐ Navigaciniai žiburiai Navigation lights	☐ Strobiniai žiburiai Strobe lights	☐ Salono šviesos Cabin lights
☐ Raudonieji susidūrimų vengimo žiburiai Red anti-collision lights	☐ Tūpimo/riedėjimo žiburiai Landing/taxi lights	☐ Kilio žiburiai Logo (tail fin) lights
☐ Kiti Other	☐ Jokių None	
i) ATS perduoti nurodymai susidūrimui išvengti Traffic avoidance advice issued by ATS		
☐ Taip, pagal radiolokatorių Yes, based on radar	☐ Taip, pagal vizualųjį stebėjimą Yes, based on visual sighting	☐ Taip, remiantis kita informacija Yes, based on other information
☐ Nėra No		
j) Paskelbta informacija apie oro eismą Traffic information issued		
☐ Taip, pagal radiolokatorių Yes, based on radar	☐ Taip, pagal vizualųjį stebėjimą Yes, based on visual sighting	☐ Taip, remiantis kita informacija Yes, based on other information
☐ Nėra No		
k) Susidūrimų vengimo borto sistema – ACAS Airborne collision avoidance system - ACAS		
☐ Nėra Not carried	☐ Tipas Type	☐ Eismo konsultacija paskelbta Traffic advisory issued
☐ Vektorių išdėstymo konsultacija paskelbta Resolution advisory issued	☐ Nepaskelbta nei eismo konsultacija, nei vektorių išdėstymo konsultacija Traffic advisory or resolution advisory not issued	
l) Radiolokacinis atpažinimas Radar identification		
☐ Nėra radiolokatoriaus No radar available	☐ Radiolokacinis atpažinimas Radar identification	☐ Jokio radiolokacinio atpažinimo No radar identification
m) Pastebėtas kitas orlaivis Other aircraft sighted		
☐ Taip ☐ Yes	☐ Ne ☐ No	☐ Pastebėtas svetimas orlaivis ☐ Wrong aircraft sighted
n) Imtasi veiksmų susidūrimui išvengti Avoiding action taken		
☐ Taip ☐ Yes	☐ Ne ☐ No	
o) Skrydžio plano tipas Type of flight plan		IFR/VFR/nėra IFR/VFR/none*
3. Kiti orlaiviai/Other aircraft		
a) Tipas ir šaukinys/registracija (jei žinoma) Type and call sign/registration (if known)		

*Išbraukite, ko nereikia/Delete as appropriate

b) Jei a) nežinoma, tai apibūdinkite:

If a) above not known, describe below

☐ Viršutiniai sparnai
High wing	☐ Viduriniai sparnai
Mid wing	☐ Apatiniai sparnai
Low wing
☐ Sukasparnis
☐ Rotorcraft		
☐ 1 variklis
1 engine	☐ 2 varikliai
2 engines	☐ 3 varikliai
3 engines
☐ 4 varikliai
4 engines	☐ Daugiau kaip 4 varikliai
More than 4 engines	

Žymėjimai, spalva, kitos žinomos detalės
Marking, colour or other available details

c) Orlaivis aukštėja ar žemėja
Aircraft climbing or descending

☐ Skrydžio lygis
Level flight	☐ Aukštėja
Climbing	☐ Žemėja
Descending
☐ Nežinoma
Unknown		

d) Orlaivio posvyrio kampas
Aircraft bank angle

☐ Sparnų lygis
Wings level	☐ Mažas posvyris
Slight bank	☐ Vidutinis posvyris
Moderate bank
☐ Status posvyris
Steep bank	☐ Apverstas
Inverted	☐ Nežinomas
Unknown

e) Orlaivio posvyrio kampas
Aircraft directional bank

☐ Kairė
Left | ☐ Dešinė
Right | ☐ Nežinoma
Unknown |
|--|--|--|

f) Matomi žiburiai
Lights displayed

☐ Navigaciniai žiburiai
Navigation lights	☐ Strobiniai žiburiai
Strobe lights	☐ Salono šviesos
Cabin lights
☐ Raudoni susidūrimų vengimo žiburiai
Red anti-collision lights	☐ Tūpimo/riedėjimo žiburiai
Landing/taxi lights	☐ Kilio žiburiai
Logo (tail fin) lights
☐ Kiti
Other	☐ Nėra
None	☐ Nežinoma
Unknown

g) ATS perduoti nurodymai susidūrimui išvengti
Traffic avoidance advice issued by ATS

☐ Taip, pagal radiolokatorių
Yes, based on radar	☐ Taip, pagal vizualųjį stebėjimą
Yes, based on visual sighting	☐ Taip, remiantis kita informacija
Yes, based on other information
☐ Nėra
No	☐ Nežinoma
Unknown	

h) Paskelbta informacija apie oro eisma Traffic information issued		
☐ Taip, pagal radiolokatorių Yes, based on radar	☐ Taip, pagal vizualųjį stebėjimą Yes, based on visual sighting	☐ Taip, remiantis kita informacija Yes, based on other information
☐ Nėra No	☐ Nežinoma Unknown	
i) Susidūrimo vengimo veiksmai Avoiding action taken		
☐ Taip Yes	☐ Nėra No	☐ Nežinoma Unknown
4. Atstumas/Distance		
a) Mažiausias horizontalus atstumas Closest horizontal distance		
b) Mažiausias vertikalus atstumas Closest vertical distance		
5. Skrydžio orų sąlygos/Flight met conditions		
a) IMC/MMC*		
b) Virš/žemiau* debesų / rūkas / migla ar tarp sluoksnių* Above/below* clouds / fog / haze or between layers*		
c) Vertikalus atstumas nuo debesų _____ m/pėdų* žemiau _____ m/pėdų* virš Distance vertically from cloud _____ m/ft* below _____ m/ft* above		
d) Debesyse / lietuje / sniege / šlapdriboje / rūke / migloje* In clouds / rain / snow / sleet / fog / haze*		
e) Skrendantis į saulę/išskrendantis apšviestos zonos* Flying into/out of* sun		
f) Skrydžio matomumas _____ m/km* Flight visibility _____ m/km*		
6. Bet kokia kita informacija, kuri, įgulos vado nuomone yra svarbi/ Any other information considered important by the pilot-in-command		

* Išbraukite, ko nereikia/Delete as appropriate

D – ĮVAIRI/MISCELLANEOUS		
1. Informacija apie pranešimą pateikusį orlaivį/Information regarding reporting aircraft		
a) Orlaivio registracija Aircraft registration		
b) Orlaivio tipas Aircraft type		
c) Naudotojas Operator		
d) Išskridimo aerodromas Aerodrome of departure		
e) Pirmo nutūpimo aerodromas Aerodrome of the first landing	tikslas destination	
f) Pranešta per radiją ar kitomis priemonėmis Reported by radio or other means to	(ATS tarnybos pavadinimas) (name of ATS unit) at time	UTC laiku UTC
g) Data / laikas / formos užpildymo vieta Date / time / place of completion of form		
2. Asmens, įteikiančio pranešimą, pareigos, adresas ir parašas Function, address and signature of person submitting report		
a) Pareigos/Function		
b) Adresas/Address		
c) Parašas/Signature		
d) Telefonas/Telephone number		
3. Asmens, priimančio pranešimą, pareigos ir parašas Function and signature of person receiving report		
a) Pareigos/Function		b) Parašas/Signature

**E – PAPILDOMA PRANEŠIMĄ PRIIMANČIOS ATS TARNYBOS INFORMACIJA
SUPPLEMENTARY INFORMATION BY ATS (UNIT) CONCERNED**

1. Pranešimo priėmimas/Acceptance of report

- a) Pranešimas gautas per AFTN / radiją / telefoną / kitu būdu* (nurodyti)
Report received via AFTN / radio / telephone / other (specify)*
- b) Pranešimą priėmė (ATS tarnybos pavadinimas)
Report received by (name of ATS unit)

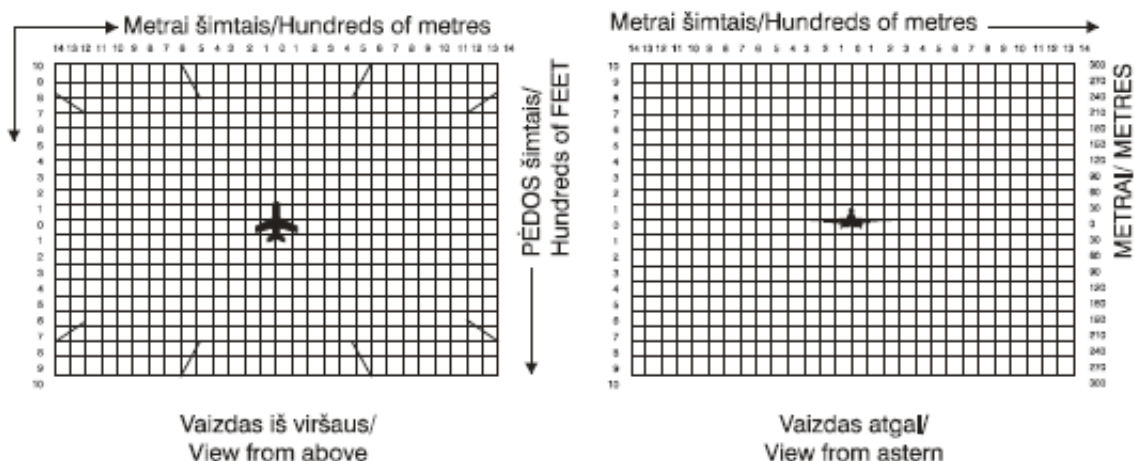
2. ATS veiksmai/Details of ATS action

Leidimas, pastebėtas įvykis (radiolokatorius/vizualiai, perduotas įspėjimas, vietinio paklausimo rezultatai, t.t.)
Clearance, incident seen (radar/visually, warning given, result of local enquiry, etc.)

* Išbraukite, ko nereikia/Delete as appropriate

**SUARTĖJIMO ORE DIAGRAMOS/
DIAGRAMS OF AIRPROX**

Leidimas, stebėtas įvykis (radiolokatorius/vizualiai, perduotas įspėjimas, vietinio paklausimo rezultatai, t.t.)
Clearance, incident seen (radar/visually, warning given, result of local enquiry, etc.)

Instrukcijos, kaip užpildyti “Oro eismo įvykio pranešimo formą”

Punktas

- A Pranešimą perdavusio orlaivio atpažinimas.
- B Pranešimas apie suartėjimą ore (AIRPROX) per radiją turi būti pateiktas tuojau pat.
- C1 Data/laikas UTC ir buvimo vieta pagal azimutą ir atstumą nuo navigacijos priemonių arba pagal geografines ilgumą ir platumą.
- C2 Informaciją apie pranešimą perdavusį orlaivį reikia pažymėti varnele ten, reikalingoje vietoje.
- C2 c) Pvz.: FL 350/1 013 hPa or 2 500 ft/QNH 1 007 hPa or 1 200 ft/QFE 998 hPa.
- C3 Informacija apie kitą to įvykio orlaivį.
- C4 Nuskristas atstumas – naudojami valstybėje nustatyti matavimo vienetai.
- C6 Pridėti papildomus reikalingus dokumentus. Orlaivių vietai ir padėčiai parodyti galima naudoti diagramas.
- I D1 f) Nurodykite ATS padalinio pavadinimą ir datą/laiką UTC.
- D1 g) Data ir laikas UTC.
- E2 Nurodykite informaciją apie ATS tarnybą, suteikta paslauga, radiotelefono dažnį, paskirtus SSR kodus ir aukščiamojo nustatymą. Panaudokite diagramas, kad parodytumėte orlaivio vietą ir pridėkite papildomus dokumentus, kurių reikalaujama.

SPECIALUSIS TUŠČIAS PUSLAPIS